

SPREJETA BESEDILA

P8_TA(2017)0271

Evropska agenda za sodelovalno gospodarstvo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 15. junija 2017 o Evropski agendi za sodelovalno gospodarstvo (2017/2003(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. januarja 2016 z naslovom Aktu za enotni digitalni trg naproti¹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 26. maja 2016 o strategiji za enotni trg²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. novembra 2016 o novih priložnostih za mala prevozna podjetja, tudi sodelovalnih poslovnih modelih³,
- ob upoštevanju seje delovne skupine Sveta na visoki ravni o konkurenčnosti in rasti z dne 12. septembra 2016 in dokumenta za razpravo predsedstva⁴,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 2. junija 2016 o Evropski agendi za sodelovalno gospodarstvo (COM(2016)0356),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 25. maja 2016 o spletnih platformah in enotnem digitalnem trgu: priložnosti in izzivi za Evropo (COM(2016)0288),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 28. oktobra 2015 z naslovom Izpopolnitev enotnega trga: več priložnosti za prebivalstvo in gospodarstvo (COM(2015)0550),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. maja 2015 o strategiji za enotni digitalni trg za Evropo (COM(2015)0192),
- ob upoštevanju zasedanja Sveta za konkurenčnost z dne 29. septembra 2016 in njegovega izida,
- ob upoštevanju Direktive 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne

¹ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0009.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0237.

³ Sprejeta besedila, P8_TA(2016)0455.

⁴ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11834-2016-INIT/en/pdf>

12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu¹ (direktiva o storitvah),
- ob upoštevanju Direktive 2000/31/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2000 o nekaterih pravnih vidikih storitev informacijske družbe, zlasti elektronskega poslovanja na notranjem trgu² (direktiva o elektronskem poslovanju),
 - ob upoštevanju Direktive 2005/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2005 o nepoštenih poslovnih praksah podjetij v razmerju do potrošnikov na notranjem trgu ter o spremembi Direktive Sveta 84/450/EGS, direktiv 97/7/ES, 98/27/ES in 2002/65/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta³ (direktiva o nepoštenih poslovnih praksah),
 - ob upoštevanju Direktive 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o spremembah Direktive 2002/22/ES o univerzalnih storitvah in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami, Direktive 2002/58/ES o obdelavi osebnih podatkov in varstvu zasebnosti na področju elektronskih komunikacij in Uredbe (ES) št. 2006/2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov⁴,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije z dne 25. maja 2016 o smernicah za izvajanje Direktive 2005/29/ES o nepoštenih delovnih praksah (SWD(2016)0163),
 - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov)⁵,
 - ob upoštevanju mnenja Odbora regij z dne 7. decembra 2016 z naslovom Sodelovalno gospodarstvo in spletne platforme: skupno stališče mest in regij⁶,
 - ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 15. decembra 2016 o sodelovalnem gospodarstvu⁷,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov ter mnenj Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve, Odbora za industrijo, raziskave in energetiko ter Odbora za promet in turizem (A8-0195/2017),
- A. ker se je v zadnjih letih močno povečalo število uporabnikov, poslov in prihodkov v sodelovalnem gospodarstvu, hkrati pa se je spremenil način zagotavljanja izdelkov in storitev, kar je na številnih področjih pomenilo izziv za uveljavljene modele poslovanja;
- B. ker ima sodelovalno gospodarstvo socialne koristi za državljane EU;
- C. ker so mala in srednja podjetja glavno gonilo evropskega gospodarstva in so po

¹ UL L 376, 27.12.2006, str. 36.

² UL L 178, 17.7.2000, str. 1.

³ UL L 149, 11.6.2005, str. 22.

⁴ UL L 337, 18.12.2009, str. 11.

⁵ UL L 119, 4.5.2016, str. 1.

⁶ ECON-VI/016.

⁷ UL C 75, 10.3.2017, str. 33.

podatkih iz leta 2014 predstavljala 99,8 % vseh podjetij v nefinančnem sektorju in dve tretjini vseh delovnih mest;

- D. ker samo 1,7 % podjetij v EU v celoti uporablja sodobne digitalne tehnologije, kar 41 % podjetij pa jih sploh ne uporablja; ker je digitalizacija vseh sektorjev pomembna, da bi EU lahko ostala konkurenčna in svojo konkurenčnost še izboljšala;
- E. ker je nedavna študija Evropske komisije pokazala, da je 17 % evropskih potrošnikov že uporabilo storitve, ki jih ponuja sodelovalno gospodarstvo, 52 % pa jih je s ponujenimi storitvami seznanjenih¹;
- F. ker ni uradnih statističnih podatkov o tem, koliko delovnih mest je v sodelovalnem gospodarstvu;
- G. ker sodelovalno gospodarstvo ponuja možnosti za vstop na trg dela mladim, migrantom, zaposlenim s skrajšanim delovnim časom in starejšim državljanom;
- H. ker lahko modeli sodelovalnega gospodarstva pomagajo okrepiti udeležbo žensk na trgu dela in v gospodarstvu, in sicer z zagotavljanjem priložnosti za prožne oblike podjetništva in zaposlitve;
- I. ker je nedavno sporočilo Komisije o Evropski agendi za sodelovalno gospodarstvo sicer dobro izhodišče za spodbujanje in učinkovito regulacijo tega sektorja, a je treba v prihodnje analize in priporočila na tem področju vključiti vidik enakosti spolov in upoštevati določbe ustrezne protidiskriminacijske zakonodaje;
- J. ker je spodbujanje socialne pravičnosti in socialnega varstva, kot je določeno v členu 3 PEU in členu 9 PDEU, tudi cilj notranjega trga EU;

Splošni vidiki

1. pozdravlja sporočilo o Evropski agendi za sodelovalno gospodarstvo ter poudarja, da bi moral to biti prvi korak k dobro uravnoteženi, obsežnejši in bolj ambiciozni strategiji EU za sodelovalno gospodarstvo;
2. meni, da lahko sodelovalno gospodarstvo, če se bo razvijalo na odgovoren način, še naprej ustvarja znatne priložnosti za državljane in potrošnike, ki bodo tako uživali koristi večje konkurence, prilagojenih storitev, večje izbire ter nižjih cen; poudarja, da je rast v tem sektorju odvisna od potrošnikov in jim omogoča prevzeti bolj aktivno vlogo;
3. poudarja, da je treba podjetjem omogočiti rast, tako da se odstranijo ovire, podvajanje in razdrobljenost, ki onemogočajo čezmejni razvoj;
4. spodbuja države članice, naj zagotovijo pravno varnost in ne obravnavajo sodelovalnega gospodarstva kot grožnje tradicionalnemu; poudarja, da je treba sodelovalno gospodarstvo regulirati tako, da se ga bo lajšalo in omogočalo, ne pa omejevalo;
5. se strinja, da sodelovalno gospodarstvo ustvarja nove in zanimive podjetniške priložnosti, delovna mesta in rast ter da pogosto pomembno pripeva k temu, da gospodarski sistem postaja učinkovitejši, pa tudi socialno in okoljsko trajnosten, s tem

¹ Flash Eurobarometer 438 (marec 2016) o uporabi sodelovalnih platform

omogoča boljšo razdelitev virov in sredstev, ki drugače ne bi bili izkoriščeni, ter prispeva k prehodu na krožno gospodarstvo;

6. hkrati priznava, da lahko ima sodelovalno gospodarstvo korenit učinek na že dolgo uveljavljene regulirane poslovne modele v številnih strateških sektorjih, kot so prevoz, nastanitve, gostinstvo, storitve, maloprodaja in finance; razume izzive, povezane z uporabo različnih pravnih standardov za podobne gospodarske akterje; meni, da sodelovalno gospodarstvo krepi vlogo potrošnikov, nudi nove zaposlitvene možnosti in bi lahko olajšala spoštovanje davčnih predpisov, vendar poudarja, da je pomembno zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov, popolno spoštovanje pravic delavcev ter spoštovanje davčnih predpisov; priznava, da sodelovalno gospodarstvo vpliva tako na mestno kot tudi na podeželsko okolje;
7. opozarja, da je med podjetniki, potrošniki in organi premalo jasnosti o tem, kako uporabljati veljavne predpise na nekaterih področjih, zato je treba obravnavati regulativna siva področja, ter je zaskrbljen zaradi tveganja drobitve enotnega trga; se zaveda, da bi lahko te spremembe brez ustreznega upravljanja povzročile pravno negotovost glede veljavnih pravil in omejitev pri uveljavljanju posameznih pravic in varstvu potrošnikov; meni, da mora zakonodaja ustrezati namenu digitalne dobe in je globoko zaskrbljen zaradi negativnega učinka pravne negotovosti in zapletenosti pravil o evropskih zagonskih podjetjih in neprofitnih organizacijah, vključenih v sodelovalno gospodarstvo;
8. meni, da sta oblikovanje dinamičnega, jasnega in po potrebi harmoniziranega pravnega okolja ter vzpostavitev enakih konkurenčnih pogojev temeljni pogoj za cvetoče sodelovalno gospodarstvo v EU;

Sodelovalno gospodarstvo v EU

9. poudarja, da je treba obravnavati sodelovalno gospodarstvo ne le kot zbirko novih poslovnih modelov, ki ponujajo blago in storitve, temveč tudi kot novo obliko povezovanja med gospodarstvom in družbo, pri katerem ponujene storitve temeljijo na široki paleti odnosov, kjer se gospodarski odnosi vključujejo v socialne in se ustvarjajo nove oblike skupnosti in novi poslovni modeli;
10. ugotavlja, da ima sodelovalno gospodarstvo v Evropi vrsto specifičnih lastnosti, kar odraža evropsko podjetniško strukturo, ki jo pretežno sestavljajo mala in srednja podjetja ter mikropodjetja; poudarja, da je treba zagotoviti poslovno okolje, v katerem lahko sodelovalne platforme širijo svoje delovanje in so zelo konkurenčne na svetovnem trgu;
11. ugotavlja, da so evropski podjetniki močno nagnjeni k ustvarjanju sodelovalnih platform v socialne namene, in priznava, da obstaja vse večje zanimanje za sodelovalno gospodarstvo na podlagi združnih modelov upravljanja;
12. poudarja, da je pomembno preprečevati vse oblike diskriminacije, da bi zagotovili učinkovit in enak dostop do sodelovalnih storitev;
13. meni, da storitve, ki se ponujajo v sodelovalnem gospodarstvu ter se javno oglašujejo in ponujajo za dobiček, spadajo na področje uporabe Direktive Sveta 2004/113/ES z dne 13. decembra 2004 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri

dostopu do blaga in storitev¹ ter oskrbi z njimi, zaradi česar bi morale biti skladne z načelom enake obravnave žensk in moških;

Pravni okvir EU: enakovredni partnerji, potrošniki, sodelovalne platforme

14. priznava, da so nekateri deli sodelovalnega gospodarstva sicer urejeni z zakonodajo, tudi na lokalni in nacionalni ravni, vendar pa so drugi deli na regulativnih sivih območjih, saj ni vedno jasno, kateri predpisi EU veljajo, kar vodi do velikih razlik med državami članicami zaradi nacionalnih, regionalnih in lokalnih predpisov ter sodne prakse, kar le še povečuje razdrobljenost enotnega trga;
15. pozdravlja namero Komisije, da bo obravnavala sedanjo razdrobljenost, vendar obžaluje, da njeno sporočilo ni bilo dovolj jasno glede možnosti uporabe veljavne zakonodaje EU za različne modele sodelovalnega gospodarstva; poudarja, da morajo države članice okrepiti izvajanje obstoječe zakonodaje, in poziva Komisijo, naj si oblikuje okvir izvrševanja, ki bo države članice podpiral pri njihovih prizadevanjih, zlasti glede direktive o storitvah in pravnega reda o varstvu potrošnikov; poziva Komisijo in države članice, naj v celoti uporabijo orodja, ki so v ta namen na voljo, vključno s postopki za ugotavljanje kršitev, kadar se ugotovi nepravilno ali nezadostno izvajanje zakonodaje;
16. poudarja, da morajo biti zahteve glede dostopa do trga za sodelovalne platforme in ponudnike storitev obvezne, utemeljene in sorazmerne, kot je določeno v pogodbah in sekundarni zakonodaji, obenem pa morajo biti preproste in jasne; poudarja, da bi morala ta ocena temeljiti na tem, ali storitve ponujajo poklicni ali zasebni posamezniki, in bi za enakovredne ponudnike morale veljati lažje pravne zahteve, hkrati pa bi morala zagotoviti standarde kakovosti in visoko raven varstva potrošnikov ter upoštevati sektorske razlike;
17. priznava, da se morajo biti uveljavljeni in novi upravitelji in storitve, povezani z digitalnimi platformami, in sodelovalno gospodarstvo razvijati v podjetjem prijaznem okolju z zdravo konkurenco in preglednostjo glede zakonodajnih sprememb; se strinja, da bi morale države članice pri oceni zahtev glede dostopa do trga v okviru direktive o storitvah upoštevati posebnosti poslovnih modelov sodelovalnega gospodarstva;
18. poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicam, da bi zagotovili dodatne smernice o določanju učinkovitih meril za razlikovanje med enakovrednimi partnerji in poklicnimi izvajalci, kar je ključnega pomena za pošten razvoj sodelovalnega gospodarstva; poudarja, da bi morale te smernice zagotoviti jasnost in pravno varnost ter med drugim upoštevati različno zakonodajo v državah članicah in njihove gospodarske razmere, kot so stopnja prihodka, značilnosti sektorjev, razmere mikro in malih podjetij ter dobičkonosen namen dejavnosti; meni, da bi pot naprej lahko bila niz splošnih načel in meril ter niz pragov na nacionalni ravni, ter poziva Komisijo, naj v zvezi s tem opravi študijo;
19. opozarja, da lahko določanje pragov sicer zagotovi ustrezne ločnice med enakovrednimi partnerji in podjetji, vendar lahko obenem ustvari razlike med mikro in malimi podjetji na eni ter enakovrednimi partnerji na drugi strani; meni, da so enako konkurenčni pogoji med primerljivimi kategorijami ponudnikov storitev zelo priporočljivi; poziva k odpravi nepotrebnih upravnih ovir in neupravičenih zahtev glede dostopa do trga za vse

¹ UL L 373, 21.12.2004, str. 37.

nosilce dejavnosti, zlasti za mikro in mala podjetja, saj to tudi zavira inovacije;

20. pozdravlja pobudo Komisije, da bo zagotovila ustreznost potrošniškega prava in preprečila zlorabo sodelovalnega gospodarstva prek izogibanja zakonodaji; meni, da bi potrošniki morali uživati visoko in učinkovito raven varstva, ne glede na to, katere storitve zagotavljajo poklicni izvajalci ali enakovredni partnerji, ter zlasti poudarja, da je pomembno varovati potrošnike v medsebojnih poslih, hkrati pa priznavati, da je določeno obliko varstva mogoče zagotoviti s samoregulacijo;
21. poziva k zagotovitvi, da bodo občasni ponudniki storitev tako ali primerljivo kot poklicni ponudniki storitev v celoti uporabljali in stalno spoštovali pravila o varstvu potrošnikov;
22. ugotavlja, da bi morali imeti potrošniki dostop do informacij o tem, ali ocene drugih uporabnikov neke storitve niso morda pod vplivom ponudnika, na primer zaradi plačanega oglaševanja;
23. poudarja, da je potrebna večja jasnost o zaščitnih ukrepih za potrošnike v primeru sporov in poziva sodelovalne platforme, naj zagotovijo učinkovite sisteme za postopke pritožb in reševanje sporov, ki bodo potrošnikom olajšali uveljavljanje svojih pravic;
24. poudarja, da modeli sodelovalnega gospodarstva pretežno temeljijo na slovesu, ter opozarja, da je pri tem preglednost bistvenega pomena; meni, da poslovni modeli sodelovalnega gospodarstva pogosto krepijo moč potrošnikov in jim omogočajo aktivno vlogo ob podpori tehnologije; poudarja, da so v sodelovalnem gospodarstvu pravila o varstvu potrošnikov še vedno potrebna, zlasti če trgu vladajo dominantni akterji, če obstajajo asimetrične informacije ali zaradi pomanjkanja izbire ali konkurence; poudarja, da je treba potrošnikom zagotavljati ustrezne informacije o veljavni pravni ureditvi za posamezno transakcijo ter pravicah in pravnih obveznostih, ki iz nje sledijo;
25. poziva Komisijo, naj karseda hitro dodatno pojasni ureditve odgovornosti za sodelovalne platforme, da bi spodbudila odgovorno ravnanje, okrepila preglednost in pravno varnost, s tem pa povečala zaupanje potrošnikov; priznava predvsem pomanjkanje gotovosti, zlasti glede tega, ali platforma zagotavlja temeljno storitev ali zgolj samo storitev informacijske družbe, v skladu z direktivo o elektronskem poslovanju; zato poziva Komisijo, naj zagotovi dodatna navodila o teh vidikih ter preuči, ali so potrebni nadaljnji ukrepi, da bi regulativni okvir naredili učinkovitejši; spodbuja sodelovalne platforme, hkrati pa naj v zvezi s tem sprejme prostovoljne ukrepe;
26. poziva Komisijo, naj dodatno nadzoruje zakonodajo EU, da bi zmanjšali negotovosti in zagotovili večjo pravno varnost glede pravil, ki se uporabljajo za sodelovalne poslovne modele, in ocenili, ali so nova ali spremenjena pravila ustrezna, predvsem glede aktivnih posrednikov in njihovih zahtev po informacijah in preglednosti ter glede neizpolnjevanja obveznosti in odgovornosti;
27. meni, da bi novi regulativni okvir moral izkoristiti zmogljivosti platform za samoupravljanje in medsebojne strokovne preglede, saj obojni dokazano delujejo in upoštevajo zadovoljstvo potrošnikov s sodelovalnimi storitvami; je prepričan, da lahko imajo sodelovalne platforme dejavno vlogo pri ustvarjanju takšnega novega regulativnega okolja, in sicer tako, da popravljajo asimetrične informacije, zlasti z digitalnimi mehanizmi za nadzor slovesa, da bi okrepili zaupanje uporabnikov;

ugotavlja, da ta zmožnost samoregulacije ne nadomešča potrebe po veljavnih pravilih, ko so direktivi o storitvah in elektronskem poslovanju, potrošniško pravo EU in druga morebitna pravila;

28. zato poudarja, da so digitalni mehanizmi za krepitev zaupanja bistveni gradnik sodelovalnega gospodarstva; pozdravlja vsa prizadevanja in pobude sodelovalnih platform, da bi preprečili izkrivljanje, okrepili zaupanje v mehanizme ocenjevanja in pregledov ter jih naredili preglednejše, vzpostavili zanesljiva merila za ugled, uvedli jamstva ali zavarovanje, uvedli preverjanje identitete enakovrednih partnerjev in proizvajalcev-potrošnikov ter razvili varne in pregledne plačilne sisteme; meni, da novi tehnološki razvoj, kot so dvosmerni ocenjevalni mehanizmi, neodvisne kontrole pregledov in prostovoljno sprejetje sistemov certificiranja dobri primeri izogibanja zlorabam, manipulacijam, goljufijam in ponarejenim povratnim informacijam; spodbuja sodelovalne platforme, naj se učijo na primerih dobre prakse ter ozaveščajo o pravnih obveznostih svojih uporabnikov;
29. poudarja ključni pomen metod pojasnjevanja, s katerimi delujejo samodejni sistemi sprejemanja odločitev, ki temeljijo na algoritmih, da bi zagotovili pravičnost in preglednosti algoritmov; poziva Komisijo, naj to vprašanje preuči z vidika prava konkurence EU; poziva Komisijo, naj sodeluje z državami članicami, zasebnim sektorjem in ustreznimi regulatorji, da bi oblikovali učinkovita merila za razvoj načel odgovornosti algoritmov za sodelovalne platforme, ki temeljijo na informacijah;
30. poudarja, da je treba oceniti uporabo podatkov, kadar imajo lahko različne učinke na različne sloje družbe, da bi preprečili diskriminacijo in preverili morebitno škodo za zasebnost, ki jo povzročajo velepodatki; želi spomniti, da je EU že razvila obsežen okvir za varstvo podatkov, in sicer Splošno uredbo o varstvu podatkov, zato poziva platforme sodelovalnega gospodarstva, naj ne zanemarjajo vprašanje varstva podatkov ter ponudnikom in uporabnikom zagotavljajo pregledne informacije o zbranih osebnih podatkih in načinu, kako se ti podatki obdelujejo;
31. priznava, da se številna pravila iz pravnega reda EU že uporabljajo za sodelovalno gospodarstvo; poziva Komisijo, naj oceni potrebo po dodatnem razvoju pravnega okvira EU, da bi preprečili nadaljnjo drobitev enotnega trga v skladu z načeli boljšega pravnega urejanja in izkušnjami držav članic; meni, da bi bilo treba ta okvir po potrebi uskladiti in ga narediti prilagodljivejšega, tehnološko nevtralnega in ustreznega zahtevam prihodnosti, sestavljen pa bi morala biti iz kombinacije splošnih načel in specifičnih pravil, ki bi jih po potrebi dopolnjevale posebne sektorske ureditve;
32. poudarja pomen skladne zakonodaje za zanesljivo ustrezno delovanje notranjega trga za vse in poziva Komisijo, naj ohrani sedanja pravila in zakonodajo o pravicah delavcev in potrošnikov, preden uvede novo, s katero bi lahko razdrobila notranji trg;

Konkurenca in spoštovanje davčnih predpisov

33. pozdravlja, da se je z vzponom sodelovalnega gospodarstva povečala konkurenca ter za obstoječe gospodarske subjekte pojavil izziv, da se usmerijo v dejanske potrebe potrošnikov; spodbuja Komisijo, naj zagotavlja enake konkurenčne pogoje za konkurenco pri primerljivih storitvah med sodelovalnimi platformami ter med njimi in tradicionalnimi podjetji; poudarja, da je pomembno prepoznati in obravnavati ovire za nastanek in večanje sodelovalnih podjetij, zlasti zagonskih podjetij; v zvezi s tem poudarja potrebo po prostem pretoku podatkov, prenosljivosti podatkov in

interoperabilnosti, ki lajšajo prehajanje med platformami in preprečujejo vezavo na enega ponudnika ter so ključni dejavniki za odprto in pošteno konkurenco in okrepljeno vlogo uporabnikov sodelovalnih platform, pri čemer pa je treba upoštevati zakonite interese vseh udeležencev na trgu in varovati informacije uporabnikov in osebne podatke;

34. pozdravlja povečano sledljivost ekonomskih transakcij, ki jo omogočajo spletne platforme, da bi zagotovili spoštovanje in izvrševanje davčnih predpisov, vendar je zaskrbljen zaradi težav, ki so se doslej pojavile v nekaterih sektorjih; poudarja, da se sodelovalno gospodarstvo nikoli ne bi smelo uporabljati za izogibanje davčnim obveznostim; poudarja tudi, da morajo pristojni organi in sodelovalne platforme nujno sodelovati na področju spoštovanja davčnih predpisov in pobiranja davkov; priznava, da so nekatere države obravnavale ta vprašanja in je seznanjen z uspešnim javno-zasebnim sodelovanjem na tem področju; poziva Komisijo, naj olajša izmenjavo primerov dobre prakse med državami članicami, kjer sodelujejo pristojni organi in deležniki, da bi razvili učinkovite in inovativne rešitve za večje spoštovanje in izvrševanje davčnih predpisov, s čimer bi tudi odpravili tveganje čezmejnih davčnih goljufij; poziva sodelovalne platforme, naj v zvezi s tem prevzamejo aktivno vlogo; spodbuja države članice, naj se dogovorijo o informacijah, ki jih morajo različni gospodarski akterji v sodelovalnem gospodarstvu razkriti davčnim organom v okviru njihovih dolžnosti razkritja davčnih informacij, ter te informacije poenostavijo;
35. se strinja, da je treba funkcionalno podobne davčne obveznosti uporabljati za podjetja, ki zagotavljajo primerljive storitve, tako v tradicionalnem kot v sodelovalnem gospodarstvu, in meni, da bi bilo treba plačevati davke tam, kjer je ustvarjen dobiček in ne gre le za prispevke k stroškom, ob spoštovanju načela solidarnosti ter v skladu z nacionalno in lokalno davčno zakonodajo;

Učinek na trg dela in pravice delavcev

36. poudarja, da ima digitalna revolucija znaten učinek na trg dela in da so pojavljajoči se trendi v sodelovalnem gospodarstvu del širših tendenc pri digitalizaciji družbe;
37. hkrati ugotavlja, da sodelovalno gospodarstvo odpira pot novim možnostim ter novim, prožnim načinom dela za vse uporabnike, zlasti za samozaposlene, brezposelne, tiste, ki so trenutno oddaljeni od trga dela ali tiste, ki na njem drugače ne bi mogli sodelovati, ter bi zato lahko služilo kot vstopna točka na trg dela, zlasti za mlade in za marginalizirane skupine; poudarja pa, da lahko tak razvoj dogodkov pod določenimi pogoji privede tudi do negotovih razmer; poudarja, da je na eni strani potrebna prožnost na trgu dela, po drugi strani pa je potrebna ekonomska in socialna varnost za delavce, v skladu z navadami in tradicijami držav članic;
38. poziva Komisijo, naj preuči, v kolikšni meri so obstoječi predpisi Unije uporabni za digitalni trg dela, in naj poskrbi, da se bodo ustrezno izvajali in izvrševali; poziva države članice, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki proaktivno in po logiki predvidevanja ocenijo, ali je treba obstoječo zakonodajo, vključno s sistemi socialne varnosti, posodobiti ter na ta način upoštevati tehnološki razvoj in zagotoviti varstvo delavcev; poziva Komisijo in države članice, naj uskladijo sisteme socialne varnosti, da se omogoči plačevanje dajatev socialne varnosti v tujino, pa tudi seštevanje delovne dobe v skladu z zakonodajo Unije in nacionalno zakonodajo; spodbuja socialne partnerje, naj po potrebi posodobijo kolektivne pogodbe, da bo mogoče obstoječe standarde varstva ohraniti tudi v digitalnem delovnem okolju;

39. poudarja, da je bistvenega pomena zavarovati pravice delavcev v sodelovalnih storitvah – v prvi vrsti njihovo pravico do organizacije ter pravico do kolektivnega pogajanja in kolektivnih ukrepov, v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso; želi spomniti, da so vsi delavci v sodelovalnem gospodarstvu zaposleni ali samozaposleni na podlagi primarnosti dejstev in bi jih bilo treba temu ustrezno razvrstiti; poziva države članice in Komisijo, naj v okviru svojih pristojnosti zagotovijo poštene delovne pogoje in primerno zakonsko in socialno varstvo za vse delavce v sodelovalnem gospodarstvu, ne glede na njihov status;
40. poziva Komisijo, naj objavi smernice o tem, kako se zakonodaja Unije uporablja za različne vrste poslovnih modelov platform, da bi po potrebi zapolnili regulativne vrzeli na področju pravic delavcev in socialnega varstva; meni, da ima gospodarstvo platform potencial za visoko stopnjo preglednosti in s tem za dobro sledljivost, kar sovпада s ciljem izvrševanja veljavne zakonodaje; poziva države članice, naj za spletne platforme izvajajo ustrezne delovne inšpekcije in naložijo sankcije za ugotovljene kršitve pravil, zlasti glede delovnih in zaposlitvenih pogojev ter posebnih zahtev glede kvalifikacij; poziva Komisijo in države članice, naj posebno pozornost namenijo neprijavljenemu delu in navideznemu samozaposlovanju v tem sektorju, ter naj gospodarstvo platform uvrstijo na dnevni red evropske platforme za ukrepanje proti neprijavljenemu delu; poziva države članice, naj zagotovijo dovolj sredstev za inšpekcijske preglede;
41. poudarja, da je pomembno zagotoviti temeljne pravice in ustrezno socialno varstvo za vse večje število samozaposlenih delavcev, ki so ključni nosilci sodelovalnega gospodarstva, vključno s pravico do kolektivnih pogajanj in ukrepov, tudi glede njihovega plačila;
42. spodbuja države članice, naj priznajo, da bo sodelovalno gospodarstvo prineslo tudi motnje, in zato pripravijo absorpcijske ukrepe za nekatere sektorje v podporo pri usposabljanju in odpuščanju;
43. poudarja, da je delavcem sodelovalnih platform pomembno zagotoviti možnost, da bodo imeli koristi od prenosljivost ocen in pregledov, ki predstavljajo njihovo vrednost na digitalnem trgu, ter da je pomembno olajšati prenosljivost in zbiranje ocen in pregledov na različnih platformah, hkrati pa spoštovati pravila o varstvu podatkov in zasebnost vseh udeležениh strani; ugotavlja, da pri spletnem ocenjevanju obstajajo možnosti za nepoštene in samovoljne prakse, ki lahko vplivajo na delovne pogoje in pravice delavcev sodelovalnih platform in na njihovo zmožnost za pridobitev delovnega mesta; meni, da je treba mehanizme ocen in pregledov razvijati na pregleden način in da je delavce treba obveščati o splošnih merilih za oblikovanje teh mehanizmov in se z njimi posvetovati na ustreznih ravneh ter v skladu z zakonodajo in prakso držav članic;
44. poudarja pomen posodobljenega znanja v spreminjajočem se svetu zaposlovanja ter pomen zagotavljanja, da imajo vsi delavci primerno znanje in veščine, kot jih zahtevata digitalna družba in gospodarstvo; spodbuja Komisijo, države članice in podjetja v sodelovalnem gospodarstvu, naj omogočijo dostop do vseživljenjskega učenja in razvijanja digitalnih znanj in veščin; meni, da so potrebne javne in zasebne naložbe in priložnosti za financiranje vseživljenjskega učenja in usposabljanja, zlasti za mikro in mala podjetja;
45. opozarja, da so v sodelovalnem gospodarstvu pomembni delo na daljavo in pametne oblike dela, ter trdi, da je treba te oblike dela izenačiti s tradicionalnimi;

46. poziva Komisijo, naj preuči, v kolikšni meri je direktiva o delu prek agencij za zagotavljanje začasnega dela (2008/104/ES¹) uporabna za posamezne spletne platforme; meni, da so številne posredniške spletne platforme strukturno podobne agencijam za posredovanje začasnega dela (tristransko pogodbeno razmerje med delavcem prek agencije/delavcem platforme – agencijo za posredovanje začasnega dela/spletno platformo – podjetjem uporabnikom/stranko);
47. poziva nacionalne javne službe za zaposlovanje in mrežo EURES, naj si bolj izmenjujejo informacije o priložnostih sodelovalnega gospodarstva;
48. poziva Komisijo, države članice in socialne partnerje, naj delavcem platform zagotovijo ustrezne informacije o delovnih in zaposlitvenih pogojih, o njihovih pravicah in njihovem delovnem razmerju s platformami in uporabniki; meni, da bi morale platforme imeti proaktivno vlogo pri obveščanju uporabnikov in delavcev v zvezi z regulativnim okvirom, zato da bi izpolnjevali zakonske zahteve;
49. opozarja na pomanjkanje podatkov v zvezi s spremembami v svetu zaposlovanja, ki jih je prineslo sodelovalno gospodarstvo; poziva Komisijo in države članice, naj v sodelovanju s socialnimi partnerji zberejo več zanesljivih in izčrpnih podatkov na to temo in spodbuja države članice, naj imenujejo že obstoječ pristojni nacionalni subjekt, ki bo spremljal in ocenjeval nove trende na trgu dela sodelovalnega gospodarstva; poudarja pomen izmenjave informacij in primerov dobre prakse o tem med državami članicami; poudarja pomen stalnega spremljanja trga dela in delovnih razmer v sodelovalnem gospodarstvu za boj proti nezakonitim praksam;

Lokalna razsežnost sodelovalnega gospodarstva

50. opaža, da je vse več lokalnih organov in vlad že dejavnih pri urejanju in razvoju sodelovalnega gospodarstva in se osredotočajo na sodelovalne prakse tako kot predmet njihovih politik in kot načelo organizacije novih oblik sodelovalnega upravljanja in participativne demokracije;
51. meni, da imajo nacionalni, regionalni in lokalni organi ogromno manevrskega prostora za sprejetje ukrepov, prilagojenih specifičnim pogojem, da bi v celoti in v skladu z zakonodajo EU obravnavali jasno opredeljene cilje javnega interesa; zato poziva Komisijo, naj podpira države članice pri oblikovanju politik in sprejemanju predpisov v skladu z zakonodajo EU;
52. ugotavlja, da so se prva odzvala mesta, kjer so urbane razmere, kot sta gostota prebivalstva in fizična bližina, v prid sodelovalnim praksam, s čimer se usmerjenost širi s pametnih mest na delitvena mesta lajša prehod k bolj državljanom prijaznim infrastrukturam; je tudi prepričan, da lahko sodelovalno gospodarstvo ponudi znatne priložnosti notranjim periferijam ter podeželskim in prikrajšanim območjem, posreduje nove in vključujoče oblike razvoja, ima pozitiven socialno-ekonomski učinek ter pomaga marginaliziranim skupnostim s posrednimi koristmi za turistični sektor;

Spodbujanje sodelovalnega gospodarstva

53. poudarja pomembnost ustreznih kompetenc in spretnosti ter usposabljanja, da bi karseda veliko posameznikom omogočili aktivno vlogo v sodelovalnem gospodarstvu in

¹ UL L 327, 5.12.2008, str. 9.

izkoristili njegov potencial;

54. poudarja, da informacijske in komunikacijske tehnologije omogočajo hiter in učinkovit razvoj inovativnih idej znotraj sodelovalnega gospodarstva, saj povezujejo in polnomočijo udeležence ne glede na to, ali so uporabniki ali ponudniki storitev, jim omogočajo lažji dostop do trga in njihovo udeležbo na njem, oddaljenim in podeželskim območjem omogočajo, da so dostopnejša;
55. poziva Komisijo, naj proaktivno spodbuja javno-zasebno sodelovanje zlasti glede uporabe elektronskih osebnih izkaznic, da se poveča zaupanje potrošnikov in ponudnikov storitev v spletne transakcije, izdelava okvir EU za vzajemno priznavanje elektronskih izkaznic in odpravijo obstoječe ovire za rast sodelovalnega gospodarstva, kot so ovire za zagotavljanje čezmejnih zavarovalnih shem;
56. opozarja, da se bo morala zaradi uvedbe 5G logika našega gospodarstva korenito spremeniti, saj bodo storitve še bolj raznolike in dostopnejše; v zvezi s tem poudarja, kako pomembno je ustvariti konkurenčen trg za inovativna podjetja, saj je od njihove uspešnosti nenazadnje odvisna moč našega gospodarstva;
57. opozarja, da je sodelovalno gospodarstvo vse pomembnejše v energetskega sektorju, saj potrošnikom, proizvajalcem, posameznikom in skupnostim omogoča, da učinkovito sodelujejo v več decentraliziranih fazah ciklusa obnovljivih virov energije, vključno z lastno proizvodnjo in lastno porabo, skladiščenjem in distribucijo, kar je v skladu s podnebnimi in energijskimi cilji Unije.
58. poudarja, da sodelovalno gospodarstvo zlasti uspeva v skupnostih, v katerih imajo močno vlogo modeli delitve znanja in izobraževanja, kar katalizira in utrjuje kulturo odprtih inovacij; poudarja pomen skladnih politik in izgradnje širokopasovnih in ultra širokopasovnih omrežij, da bi v celoti izkoristili potencial sodelovalnega gospodarstva in prednosti, ki jih ponuja sodelovalni model; zato opozarja, da je treba zagotoviti primeren dostop vseh državljanov v EU do omrežja, zlasti na manj poseljenih, oddaljenih ali podeželskih območjih, kjer še ni na voljo zadostna povezljivost;
59. poudarja, da sodelovalno gospodarstvo za svoj razvoj in širjenje potrebuje podporo in mora privabljati naložbe, zaradi tega pa ostati odprto za raziskave, inovacije in nove tehnologije; poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bodo zakonodaja in politike EU ustrezale zahtevam prihodnosti, zlasti glede odpiranja neizključnih, v eksperimentiranje usmerjenih prostorov, ki spodbujajo digitalno povezljivost in pismenost, podpirajo evropske podjetnike in zakonska podjetja, spodbujajo Industrijo 4.0, vozlišča, inovacijska središča, grozde in inkubatorje, hkrati pa razvijajo sinergije sobivanja s tradicionalnimi poslovnimi modeli;
60. poudarja celovitost prometnega sektorja znotraj in zunaj sodelovalnega gospodarstva; ugotavlja, da je ta sektor zelo reguliran; ugotavlja, da imajo modeli sodelovalnega gospodarstva potencial, da bi znatno povečali učinkovitost in trajnostni razvoj prometnega sistema (tudi z neoviranim izdajanjem multimodalnih vozovnic in združevanjem različnih prevoznih sredstev v okviru enega potovanja), njegovo varnost in zaščito, da povečali dostopnost oddaljenih območij in zmanjšali neželene zunanje učinke prometnih zamaškov;
61. poziva ustrezne organe, naj spodbujajo koristno sobivanje sodelovalnih prevoznih storitev in konvencionalnega prometnega sistema; poziva Komisijo, naj sodelovalno

gospodarstvo vključi v svoje delo na področju novih tehnologij v prevozu (povezana vozila, avtonomna vozila, izdajanje integriranih digitalnih vozovnic, inteligentni prometni sistemi) zaradi njihovega močnega vzajemnega delovanja in naravnih sinergij;

62. poudarja potrebo po pravni varnosti za platforme in njihove uporabnike, da bi zagotovili razvoj sodelovalnega gospodarstva v prevoznem sektorju v EU; ugotavlja, da je v sektorju mobilnosti pomembno jasno razlikovati med (i) skupno uporabo avtomobila in delitvijo stroškov pri obstoječem potovanju, ki ga je voznik načrtoval za svoj namen, ter (ii) reguliranimi storitvami potniškega prevoza;
63. želi opomniti, da je nudenje nastanitev med posamezniki po ocenah Komisije največji sektor sodelovalnega gospodarstva glede na ustvarjeno trgovino, medtem ko je nudenje prevoza med posamezniki največji po prihodkih na platformi;
64. poudarja, da izmenjava domov v sektorju turizma pomeni koristno uporabo virov in premalo izkoriščenega prostora, zlasti na območjih, ki običajno nimajo koristi od turizma;
65. v zvezi s tem obsoja predpise, ki jih uveljavljajo nekateri javni organi in katerih namen je omejiti ponudbo turističnih nastanitev prek sodelovalnega gospodarstva;
66. opozarja na težave, s katerimi se soočajo evropske sodelovalne platforme pri pridobivanju dostopa do tveganega kapitala in pri strategijah povečevanja, k čemer dodatno prispevata majhnost in razdrobljenost domačih trgov ter kritično pomanjkanje čezmejnih naložb; poziva Komisijo in države članice, naj v celoti izkoristijo obstoječe instrumente financiranja za naložbe v sodelovalna podjetja in za promocijo pobud za lažji dostop do financiranja, zlasti za zagona, mala in srednja podjetja in družbe;
67. poudarja, da so sodelovalni sistemi financiranja, kot je množično financiranje, pomembna dopolnitev tradicionalnih kanalov financiranja kot del učinkovitega ekosistema financiranja;
68. ugotavlja, da storitve, ki jih izvajajo mala in srednja podjetja v sektorju sodelovalnega gospodarstva, niso vedno dovolj prilagojene potrebam invalidov in starejših; poziva k orodjem in programom, s katerimi bi podprli te izvajalce, da bodo upoštevali potrebe invalidov;
69. poziva Komisijo, naj omogoči in spodbuja dostop do ustreznih proračunskih vrstic evropskim podjetnikom, ki delujejo v sektorju sodelovalnega gospodarstva, tudi v okviru programa EU za raziskave in inovacije – Obzorje 2020;
70. opaža hiter razvoj in vse večje razširjanje inovativnih tehnologij in digitalnih orodij, kot so blokovne verige in tehnologija distribuirane knjige transakcij, tudi v finančnem sektorju; poudarja, da bi lahko uporaba teh decentraliziranih tehnologij omogočila učinkovite transakcije med enakovrednimi partnerji in povezave v sodelovalnem gospodarstvu, kar bi privedlo do nastanka neodvisnih trgov ali omrežij ter v prihodnosti nadomestila vlogo posrednikov, ki jo imajo danes sodelovalne platforme;

o

o o

71. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.